

بسم الله الرحمن الرحيم

«گزیده ای از مطالب نشست علمی – پژوهشی بانو مجتهد زهره صفاتی زید عزاها»

ضرورت یادگیری معارف دینی و تحصیل بانوان در این عرصه که چندین بار از سوی رهبر انقلاب حفظه الله مَورد تأکید قرار گرفته است، پایه های آن در آموزه های دینی نهفته است و ضرورت این یادگیری، ظاهراً از صدر اسلام وجود داشته است؛ یعنی وقتی پیامبر خدا ﷺ به رسالت مبعوث شدند، مخاطب ایشان در بخش هایی از آموزه های دینی خانم ها بودند. بنابراین خانم ها هم باید در زمینه معارف دین و فهم قرآن کریم و دستورات دینی آشنا باشند.

پرسش و پاسخ های اسماء بنت عمیس با پیامبر ﷺ که در تاریخ ثبت شده است، بیانگر این است که پیامبر زمینه را برای خانم ها فراهم کرده بودند تا آنها بتوانند به محضر ایشان بیایند و به شکل مستقیم سؤالات خود را مطرح کنند. همچنین برخی از احکام و دستورات دینی از طریقی برخی همسران پیامبر ﷺ و آله و سلم به بانوان منتقل می شد که همه اینها بیانگر توجه پیامبر گرامی اسلام به موضوع یادگیری بانوان در زمینه علوم و معارف اسلامی است.

فارغ از این مسائل، بزرگ ترین شخصیتی که در دامان خاندان نبوت پرورش یافت، وجود صدیقه طاهره علیها السلام بود که این وجود مقدس در حقیقت پیوند دهنده بین نبوت و امامت بودند و در حقیقت ظرف فهم معارف دین و قرآن کریم از طریق ایشان به همه جهان اسلام منتقل شد که البته ما کمتر به این مطلب پرداختیم. دخترانی هم که فاطمه زهرا علیها السلام تربیت می کنند، یعنی حضرت زینب (س) و حضرت ام کلثوم (س)، به خصوص حضرت زینب (س) درخشش ویژه ای در همین زمینه داشتند.

در طول تاریخ نیز بانوان برجسته و مهمی بودند که هرکدام از اینها در عصر خودشان درخشش ویژه داشتند؛ به عنوان مثال هر دو دختر شیخ طوسی محدث بودند و نسبت به قرآن و روایات فردی فهیم بودند و از طرف پدرشان اجازه روایت داشتند . در عصر مرحوم مجلسی، دختران این دو بزرگوار اجازه روایت داشتند و نیز صاحب نظر در فقه بودند که یکی از اینها همسر ملاصالح مازندرانی است که برای استنباط برخی از احکام فقهی با ایشان مشورت می کردند. همه اینها حکایت از این دارد که بانوان از صدر اسلام تا عصر حاضر که باید بگویم عصر بیداری اسلامی است، در عرصه علم و معارف اسلامی نقش داشته‌اند.

با پیروزی انقلاب اسلامی، زمینه برای فراگیری بانوان در عرصه های مختلف از جمله علوم دینی ایجاد شد و انقلاب به معنای دقیق کلمه در این بخش ها صورت گرفت. امام راحل(ره) فرمودند که ما باید مدرسه ای را برای خانم ها تأسیس کنیم که در شأن خانم ها و در شأن این انقلاب باشد . بعد از ایشان نیز رهبر معظم انقلاب همان مسیر را ادامه دادند و فضا را به گونه ای فراهم کردند تا زنان خودشان را بشناسند و بتوانند ادای وظیفه کنند . ایشان حتی مطالباتی دارند که خانم ها باید در مسیر معارف دین، فهم کتاب و سنت، قدم های ارزنده ای بردارند.

تحصیل بانوان در زمینه معارف دینی ، در مرحله اول برای خود این افراد و خانواده ها مفید است؛ زیرا خانواده های این افراد، سمت و سوی دینی و قرآنی و جهت گیری الهی پیدا می کنند. در وهله بعد، به جامعه نوپا و در حال رشد، بالندگی و پویایی ما کمک می کند. تدوین چشم انداز بیست ساله و دستور حضرت آقا به ترسیم نقشه جامع علمی کشور، بیانگر تأکید ایشان بر بالندگی و پویایی علمی در همه عرصه ها است و تحصیل بانوان در عرصه علوم اسلامی نیز در همین راستا تعریف می شود. من با جرأت اعلام می کنم که هرچه رونق تحصیل بانوان در زمینه علوم و معارف اسلامی بالاتر رود، مشکلات اخلاقی، رفتاری و خانوادگی ما در سطح جامعه کمتر خواهد شد.

رهبر انقلاب در سفر سال ۱۳۸۹ به قم، در فرازی از سخنانشان در دیدار طلاب تأکید داشتند که حضور دانشمندان اسلامی زن در عرصه‌های مختلف دارای اثرات عظیم در دنیا و آبرو برای انقلاب خواهد بود. بُعد بین‌المللی آن نیز بسیار مؤثر خواهد بود. البته مشروط به این که بتوانیم درست تبلیغ کنیم. معمولاً در سفرهایی که بانوان حوزوی برای شرکت در سمینارهای علمی به خارج کشور می‌روند، با استقبال مواجه می‌شوند و خانم‌های ایرانی در چنین جلساتی تحول‌آفرینی می‌کنند و به اصطلاح نبض جلسه را در دست می‌گیرند. اما هنوز روی این مسئله سرمایه‌گذاری نشده است و رسانه‌ها نیز فعالیت قابل توجهی در این زمینه نداشته‌اند. در حالی که وقتی بانوان حوزوی در نشست‌های بین‌المللی شرکت می‌کنند یا مردم و اندیشمندان کشورهای مختلف به نحوی از جریان تحصیل بانوان در حوزه‌های ایران مطلع می‌شوند، نگاه آنها به‌طور کامل تغییر می‌کند و واقعاً آبرویی برای اسلام و انقلاب به خصوص تشیع می‌شوند؛ چون در اهل سنت به این شکل به خانم‌ها اجازه نمی‌دهند که بتوانند در این عرصه‌ها صاحب‌نظر باشند.

رهبر انقلاب در دیدار با طلاب قم فرمودند، بانوان باید خوب درس بخوانند. البته هدف نهایی درس خواندن بانوان، تنها مجتهد شدن یا فیلسوف شدن نیست، آشنائی با معارف اسلامی و قرآنی است که می‌تواند برای خود آن‌ها و برای دیگران مورد استفاده قرار بگیرد.

مطالبات رهبر انقلاب از حوزه‌های بانوان با مرور دیدگاه‌های ایشان و نیز با توجه به ملاقات‌هایی که بنده با ایشان داشتم، این است که ایشان تمایل دارند که خانم‌ها در عرصه‌های مختلف علوم دینی با جدّیت وارد شده و صاحب‌نظر شوند. به‌طور خاص در حوزه مباحث زنان معتقدند که خانم‌ها خودشان در این عرصه وارد شوند و مسائل را حل کنند. من براساس توصیه‌های ایشان، برخی تحقیقات را در بحث طهارت انجام دادم و در ملاقات‌های بعدی گزارش دادم که ایشان خیلی استقبال کردند. حتی توصیه کردند که این تحقیقات به زبان عربی نوشته شود و به دست مراجع معظم تقلید هم داده شود که حسب فرمایش ایشان

این اقدامات را نیز انجام دادم . همچنین در جای دیگری به بنده فرمودند که سعی کنید که مباحث از استدلال کافی بهره مند باشد. ایشان دید باز و بسیار روشنی در حوزه مسایل زنان دارند . ان شاء الله انتظارات ایشان با همت مسئولان و همین طور نگاه مثبت بدنه حوزه نسبت به رشد بانوان طلبه در عرصه های مختلف علوم دینی محقق خواهد شد.